SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA NIILA JÄÄSKINENA, predstavljeni 17. marca 2011[1]

I – Uvod

1. Hof van beroep te Brussel (Belgija) v združenih zadevah, ki sta Sodišču predloženi v preučitev, postavlja dve vprašanji za predhodno odločanje v zvezi z razlago Direktive Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo[2] ter zlasti pomenom določb člena 1(2)(a) in (c) navedene direktive.

2. Predložitveno sodišče namreč meni, da je za rešitev teh dveh povezanih sporov, ki sta mu bila predložena, potrebna razlaga pojma „priobčitev javnosti po satelitu“, kot je predviden z navedeno direktivo. V teh sporih si nasprotujejo, po eni strani, družbi Airfield NV (v nadaljevanju: Airfield) in Canal Digitaal BV (v nadaljevanju: Canal Digitaal) ter Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (belgijska družba avtorjev, skladateljev in založnikov, v nadaljevanju: Sabam) (zadeva C-431/09) in, po drugi strani, družba Airfield ter Agicoa Belgium BVBA (v nadaljevanju: Agicoa) (zadeva C-432/09).

3. Spor se nanaša na vprašanje, ali mora družba Airfield, ki je ponudnica satelitske televizije in javnosti ponuja naročnino za sprejemanje paketa televizijskih programov (v nadaljevanju: ponudnik satelitskih paketov), dobiti soglasje imetnikov avtorskih pravic za sodelovanje – pri čemer ji pomaga z njo povezana družba Canal Digitaal – pri sočasnem in nespremenjenem oddajanju programov, ki jih zagotavljajo radiotelevizijski zavodi, čeprav so ti zavodi že prejeli soglasje imetnikov pravic intelektualne lastnine, povezanih s temi programi. Z drugimi besedami, ugotoviti je treba, ali in v kolikšnem obsegu ponudnik satelitskih paketov, ki deluje v okoliščinah, kot so te v postopku v glavni stvari, izkorišča dela,

1 – Jezik izvirnika: francoščina.
2 – UL L 248, str. 15.

ki so zaščitena z avtorskimi ali s sorodnimi pravicami.

4. Za razmeroma zapletenimi tehničnimi podrobnostmi zadeve je v resnici precej preprosto pravno vprašanje. V bistvu se nanaša na to, kako je treba glede na Direktivo 93/83 obravnavati operaterja, ki je neodvisen od radiotelevizijskega zavoda in je v večjem ali manjšem obsegu vključen v komunikacijsko verigo, ki v tipičnih primerih navedeni zavod povezuje z javnostjo, ki je končni naslovnik signalov, nosilcev programov, ki se oddajajo prek satelita.

II – Pravni okvir

A – *Pravo Unije*

Direktiva 93/83

5. Namen Direktive 93/83 je zapolniti vrzel, ki jo je v pravnem okviru oblikovanja enotnega avdiovizualnega prostora pustila Direktiva 89/552/EGS z dne 3. oktobra 1989 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju dejavnosti razširjanja televizijskih programov[3], ki je bila sprejeta, ne da bi vsebovala določbe o avtorskih pravicah.[4]

6. V uvodnih izjavah 14 in 15 Direktive 93/83 je navedeno:

„(14) […] v zvezi s pravicami, ki naj se pridobijo, [je] treba preseči pravno negotovost, ki ovira čezmejno satelitsko radiodifuzno oddajanje, z opredelitvijo pojma javne priobčitve po satelitu na ravni Skupnosti; […] v tej opredelitvi [je treba] hkrati podrobno določiti tudi to, kje se dejanje priobčitve odvija; […] takšna opredelitev [je] nujno potrebna, da ne pride do kumulativne uporabe več nacionalnih zakonov pri enem samem dejanju oddajanja; […] do javne priobčitve po satelitu pride le takrat in tam v državi članici, kjer se programski signali pošljejo pod nadzorom in odgovornostjo RTV organizacije v neprekinjeno komunikacijsko verigo, ki vodi k satelitu in nazaj na zemljo; […] običajnih tehničnih postopkov, povezanih s programskimi signali, [se] ne sme obravnavati kot motenj pri verigi oddajanja;

3 – UL L 298, str. 23. Ta direktiva je bila predmet revizij leta 1997 (UL L 202, str. 60) in leta 2007 (UL L 332, str. 27).

4 – Glej uvodne izjave 4, 5 in 12 Direktive 93/83.

(15) […] pridobitev izključnih pravic radiodifuznega oddajanja na pogodbeni osnovi [naj se] sklada z zakonodajo o avtorski pravici in sorodnih pravicah v državi članici, v kateri pride do priobčitve javnosti po satelitu“.

7. Člen 1(2), od (a) do (c), Direktive 93/83, ki je v poglavju I z naslovom „Opredelitve“, določa:

„(a) Za namen te direktive izraz ‚priobčitev javnosti po satelitu‘ pomeni dejanje pod nadzorom in odgovornostjo RTV organizacije, s katerim pošlje signale kot nosilce programa, ki so namenjeni javnemu sprejemu, v neprekinjeno komunikacijsko verigo, ki vodi k satelitu in nazaj na zemljo.

(b) Do dejanja priobčitve javnosti po satelitu pride le v tisti državi članici, kjer se signali kot nosilci programa pod nadzorom in odgovornostjo RTV organizacije pošljejo v neprekinjeno komunikacijsko verigo, ki vodi k satelitu in nazaj na zemljo.

(c) Če so programski signali kodirani, pride do priobčitve javnosti po satelitu pod pogojem, da je način za dekodiranje oddaje javnosti ponujen s strani RTV organizacije ali z njenim soglasjem.“

8. Člen 2 Direktive 93/83 o pravici radiodifuznega oddajanja po satelitu določa:

„Države članice za avtorja predvidijo izključno pravico, da dovoli priobčitev javnosti po satelitu avtorskopravno varovanih del v skladu z določbami iz tega poglavja.“

Direktiva 2001/29/ES

9. Uvodna izjava 23 Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi[5] določa, da naj se s to direktivo „nadalje uskladi avtorjeva pravica do priobčitve javnosti. To pravico je treba razumeti v širokem pomenu, ki zajema vsakršno priobčitev javnosti, ki ni prisotna na kraju izvora priobčitve. Ta pravica naj zajema vsako tovrstno oddajanje ali retransmisijo dela v javnost po žici ali na brezžični način, vključno

5 – UL L 167, str. 10.

z radiodifuznim oddajanjem. Ta pravica naj ne zajema nobenih drugih dejanj."[6]

10. Člen 3(1) te direktive določa, da „[d]ržave članice predvidijo za avtorje izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo vsakršno obliko priobčenja njihovih del javnosti, po žici ali na brezžični način, vključno z dajanjem svojih del na voljo javnosti tako, da imajo člani javnosti do njih dostop s kraja in v času, ki si ju izberejo sami".

B – *Nacionalno pravo*

11. Člen 1(1), četrti pododstavek, belgijskega zakona z dne 30. junija 1994 o avtorski in sorodnih pravicah[7] (v nadaljevanju: zakon o avtorski pravici), kakor je bil spremenjen, določa, da je „[l]e avtor literarnega ali umetniškega dela […] upravičen to delo priobčiti javnosti, ne glede na postopek (kar vključuje takšno dajanje na razpolago javnosti, da si lahko vsakdo sam izbere kraj in čas dostopa)[8]".

12. V členih 49 in 50 tega zakona v zvezi s „priobčitvijo javnosti po satelitu" je v bistvu povzeto besedilo določb člena 1(2), od (a) do (c), Direktive 93/83 brez poznejše spremembe.

III – Dejansko stanje

13. Belgijska družba Airfield, ki v Belgiji deluje pod trgovskim imenom TV Vlaanderen, je ponudnica digitalne satelitske televizije in radia. Ponuja pakete programov, ki jih njeni naročniki lahko poslušajo in gledajo prek satelita.

14. Paket, ki ga javnosti ponuja družba Airfield, vključuje dve vrsti televizijskih programov. Prve, ki so brezplačni in nekodirani ter navadno imenovani „free to air", lahko spremlja vsak, ki ima satelitski krožnik in satelitski sprejemnik, brez obveznosti naročnine. Drugi so kodirani in jih je mogoče spremljati šele po dekodiranju, za kar je treba

6 – Sodišče je v sodbi z dne 7. decembra 2006 v zadevi SGAE (C-306/05, ZOdl., str. I-11519, točka 30) poudarilo, da medtem ko Direktiva 93/83 določa zgolj najnižjo raven uskladitve posameznih vidikov varstva avtorske in sorodnih pravic v primeru priobčitve javnosti po satelitu ali retransmisije valov po kablu, ki izhajajo iz drugih držav članic, se Direktiva 2001/29 uporablja za vse priobčitve varovanih del javnosti.

7 – *Moniteur belge* z dne 27. julija 1994, str. 19297. Navedeni zakon je začel veljati 1. avgusta 1994.

8 – Navedba med oklepajema je bila dodana z zakonom z dne 22. maja 2005, s katerim je bila v belgijsko zakonodajo prenesena Direktiva 2001/29.

z družbo Airfield skleniti naročnino, na podlagi katere stranke dobijo kartico, imenovano „smartcard“, s katero je mogoče opraviti dekodiranje.

15. Družba Airfield za opravljanje svojih storitev uporablja tehnične storitve nizozemske družbe Canal Digitaal, ki pripada isti skupini kot družba Airfield in ponuja storitve, enakovredne njenim, potrošnikom na Nizozemskem.

16. Družba Canal Digitaal je z družbo SES Astra, ki upravlja satelitski sistem Astra, sklenila pogodbo, na podlagi katere družba Astra družbi Canal Digitaal daje v najem zmogljivosti za digitalno televizijo in radio na tem satelitu.

17. Poleg tega je družba Canal Digitaal z družbo Airfield sklenila pogodbo o izvajanju storitev, s katero se je zavezala, da bo od 1. januarja 2006 zmogljivosti, ki jih je najela na satelitu Astra, dala v podnajem družbi Airfield za oddajanje televizijskih in radijskih programov v Belgiji in Luksemburgu. Kar zadeva oddajanje televizijskih programov, se je družba Canal Digitaal zavezala, da bo opravljala tehnične storitve, zlasti oddajanje, multipleksiranje (mešanje), stisnjenje, kodiranje in prenos podatkov, potrebnih za to, da lahko družba Airfield v Belgiji in Luksemburgu opravlja storitve digitalne televizije.

18. Družba Airfield je za to, da bi satelitsko digitalno televizijo ponudila svojim strankam v Flandriji (Belgija), sklenila tudi vrsto pogodb z radiotelevizijskimi zavodi, katerih programi so vključeni v njen satelitski paket. S tehničnega vidika se pogoji sodelovanja s temi zavodi razlikujejo glede na način retransmisije zadevnih televizijskih programov. Predložitveno sodišče razlikuje tri načine usmerjanja programskih signalov prek satelita do potrošnikov v Belgiji, in sicer dva posredna načina in en neposredni način, pri čemer je treba pojasniti, da v vseh primerih retransmitirani programi ostanejo nespremenjeni.

– Dva načina posredne retransmisije televizijskih programov, vključenih v satelitski paket

19. Glede na predložitveni odločbi v prvem primeru tako imenovane posredne retransmisije, označene kot „primer 1“, belgijski radiotelevizijski zavodi prek fiksne povezave pošiljajo nekodirane programske signale na naprave, ki jih je družba Canal Digitaal namestila v Belgiji. Družba Canal Digitaal signale nato stisne in kodira ter jih s širokopasovno povezavo pošlje do svoje postaje na Nizozemskem. Ta zagotavlja navzgornjo

povezavo že kodiranih signalov do satelita Astra. Ključ, ki ga javnost potrebuje za spremljanje programov, je vgrajen v dekodirno kartico, ki jo da družba Canal Digitaal na voljo družbi Airfield in je nato izročena vsaki stranki, ki pri družbi Airfield sklene naročnino.

20. Pri drugi vrsti posredne retransmisije, ki ustreza „primeru 3“, ki ga je opisalo predložitveno sodišče, radiotelevizijski zavodi pošljejo družbi Canal Digitaal svoje programske signale prek drugega satelita, na primer Eutelsata, in ne prek fiksne povezave. Družba Canal Digitaal te satelitske, kodirane in javnosti nedostopne signale sprejema na Nizozemskem ali v Luksemburgu. Po potrebi jih dekodira, ponovno kodira in pošlje do satelita Astra. Naročniki družbe Airfield lahko te signale dekodirajo s posebno kartico, ki jo družba Canal Digitaal da na voljo družbi Airfield.

21. Družba Airfield je z radiotelevizijskimi zavodi, ki usmerjajo svoje signale na ta način, sklenila pogodbe o zagotavljanju satelitske televizije, imenovane „carriage agreements“[9] ali sporazumi o prenosu.

22. V skladu z navedenimi pogodbami da družba Airfield navedenim zavodom v najem zmogljivosti satelitskega transponderja za oddajanje televizijskih programov za gledalce v Belgiji, na Nizozemskem in v Luksemburgu. Družba Airfield zagotovi, da je dobila dovoljenje družbe, ki upravlja satelit Astra, za oddajo takih zmogljivosti v podnajem.

23. Poleg tega se je družba Airfield obvezala, da bo signal televizijskih programov teh zavodov sprejemala na osrednjem mestu navzgornje povezave, ga nato stisnila, multipleksirala, kodirala in poslala na satelit za oddajanje in sprejem.

24. Za ta najem in opravljanje storitev radiotelevizijski zavodi družbi Airfield plačajo nadomestilo. Dajo ji svoje soglasje, da lahko naročniki ponudnika satelitskih paketov v Belgiji, na Nizozemskem in v Luksemburgu sočasno gledajo njihove televizijske programe, ki se oddajajo prek satelita Astra.

25. V zameno za pravice, ki jih radiotelevizijski zavodi odobrijo družbi Airfield, in diskrecijsko pravico družbe Airfield, da televizijske programe vključi v svojo ponudbo paketov, mora družba Airfield radiotelevizijskim zavodom plačati nadomestilo za televizijske programe, ki jih njeni naročniki sprejemajo na zadevnem ozemlju.

9 – Predložitveno sodišče navaja, da mu je bila predložena samo angleška različica navedenih pogodb.

– Način neposredne retransmisije televizijskih programov, vključenih v satelitski paket

26. V tem primeru, ki ustreza „primeru 2“, ki ga je navedlo predložitveno sodišče, je retransmisija imenovana „neposredna“, ker poteka brez tehnične pomoči družb Airfield in Canal Digitaal. Radiotelevizijski zavodi namreč sami ali s pomočjo drugih operaterjev, kot je družba Airfield, kodirajo svoje programske signale v državi izvora in jih pošljejo neposredno do satelita Astra. Ti signali se nato pošljejo na zemljo. Posredovanje družbe Canal Digitaal je omejeno na zagotovitev kodirnih ključev operaterjem, tako da se uporabijo pravilne kode, da se pozneje vsakemu naročniku družbe Airfield omogoči spremljanje programov z dekodirno kartico.

27. S to skupino radiotelevizijskih zavodov je družba Airfield sklenila drugo kategorijo pogodb, imenovanih „heads of agreement“. V teh pogodbah je določeno, da dajo navedeni zavodi družbi Airfield soglasje za to, da njeni naročniki v Belgiji in Luksemburgu sprejemajo in sočasno spremljajo njihove televizijske programe, ki se oddajajo prek satelita Astra.

28. V zameno za pravice, ki jih radiotelevizijski zavodi odobrijo družbi Airfield, in diskrecijsko pravico družbe Airfield, da televizijske programe vključi v svojo ponudbo paketov, mora družba Airfield radiotelevizijskim zavodom plačati nadomestilo za televizijske programe, ki jih njeni naročniki sprejemajo na zadevnem ozemlju.

IV – Spora o glavni stvari, vprašanji za predhodno odločanje in postopek pred Sodiščem

29. Sabam je belgijsko združenje, ki kot družba za upravljanje zastopa avtorje, in sicer z izdajo soglasja za uporabo njihovih zaščitenih del s strani tretjih oseb ter s pobiranjem nadomestila za to uporabo.

30. Agicoa[10] je belgijska družba za kolektivno upravljanje, ki zastopa belgijske in mednarodne producente avdiovizualnih del za upravljanje avtorskih in sorodnih pravic za filme in druga avdiovizualna dela, razen video posnetkov. V tem okviru pobira nadomestila, ki jih je treba plačati tem producentom.

10 – Natančneje, Agicoa Belgium, tožeča stranka v postopku v glavni stvari, opravlja svojo dejavnost na podlagi pooblastil za upravljanje, ki sta ji jih podelila tako združenje za kolektivno mednarodno upravljanje avdiovizualnih del (AGICOA), to je združenje švicarskega prava, kot beheers-en belangenvennootschap voor audiovisuele producenten (BAVP), to je zadruga z omejeno odgovornostjo po belgijskim pravu.

31. Družbi Sabam in Agicoa sta menili, da družba Airfield kot subjekt, neodvisen od radiotelevizijskih zavodov, izvaja ponovno oddajanje televizijskih programov, ki so jih ti zavodi že prenašali, v smislu Bernske konvencije[11]. Menili sta, da bi družba Airfield zaradi te nove priobčitve javnosti morala pridobiti dodatno soglasje glede na soglasje, ki so ga prejeli radiotelevizijski zavodi, da bi uporabljala repertoarje avtorjev, s pravicami katerih upravljata družbi Sabam oziroma Agicoa.

32. Družbi Airfield in Canal Digitaal sta v odgovor trdili, da ne izvajata ponovnega oddajanja, ampak javnosti zgolj ponujata satelitske televizijske programe za račun radiotelevizijskih zavodov. Po njunem mnenju gre za prvo in edino oddajanje prek satelita, ki ga zagotavljajo sami radiotelevizijski zavodi in za katero zgolj s popolnoma tehničnega vidika uporabljajo storitve družb Airfield in Canal Digitaal. Toženi stranki sta trdili, da samo radiotelevizijski zavodi izvajajo dejanja, upoštevna za pobiranje tantiem, kot je opredeljeno v členih 49 in 50 zakona o avtorski pravici, s katerim je bila v belgijsko zakonodajo prenesena Direktiva 93/83.

33. Ker se strankam ni uspelo sporazumeti, je družba Sabam pri predsedniku rechtbank van eerste aanleg te Brussel (sodišče prve stopnje v Bruslju) na podlagi zakona o avtorski pravici vložila tožbo zoper družbi Airfield in Canal Digitaal (zadeva C-431/09), družba Agicoa pa je vložila tožbo zoper družbo Airfield (zadeva C-432/09). To sodišče je razsodilo, da sta družbi Airfield in Canal Digitaal kršili avtorske in sorodne pravice, s katerimi upravljata družbi Sabam in Agicoa, ker sta brez predhodnega soglasja tožečih strank televizijskim gledalcem, ki so naročeni na programe družbe Airfield, ponujali zaščitena dela iz repertoarja vsake tožeče stranke.

34. Družbi Airfield in Canal Digitaal sta se pritožili na predložitveno sodišče. Ker je hof van beroep te Brussel menilo, da ne more zagotoviti jasnega odgovora na vprašanja glede razlage in uporabe prava Skupnosti, sprožena v okviru sporov, ki sta mu bila predložena, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji, ki sta v zadevah C-431/09 in C-432/09 enaki:

„1. Ali je v nasprotju z Direktivo 93/83, da se od ponudnika digitalne satelitske televizije zahteva, da pridobi soglasje imetnika pravice, če radiotelevizijski zavod signale

11 – Bernska konvencija za varstvo književnih in umetniških del (pariški akt z dne 24. julija 1971), kakor je bila spremenjena 28. septembra 1979 (v nadaljevanju: Bernska konvencija).

kot nosilce programa bodisi po fiksni povezavi bodisi s kodiranim satelitskim signalom pošlje enemu od ponudnikov digitalne satelitske televizije, ki od njega ni odvisen in ki te signale kodira in jih pošlje na satelit prek z njim povezane družbe, nakar se ti signali s soglasjem radiotelevizijskega zavoda oddajajo kot del paketa televizijskih programov in so zato vezani na naročnike ponudnika satelitske televizije, ki lahko programe sočasno in nespremenjene spremljajo s kartico za dekodiranje, ki jo da na voljo ponudnik satelitske televizije?

nespremenjene spremljajo s kartico za dekodiranje, ki jo da na voljo ponudnik satelitske televizije?“

35. Zadevi C-431/09 in C-432/09 sta bili s sklepom predsednika Sodišča z dne 6. januarja 2010 združeni za pisni in ustni postopek ter izdajo sodbe.

36. Pisna in ustna stališča ter pisne odgovore na vprašanja, ki jih je Sodišče postavilo zaradi pojasnitve dejanskega okvira, so predložile družbi Airfield in Canal Digitaal skupaj ter družbi Sabam in Agicoa. Evropska komisija je predložila pisna in ustna stališča. Finska vlada je predložila samo pisna stališča.

V – Analiza

2. Ali je v nasprotju z Direktivo 93/83, da se od ponudnika digitalne satelitske televizije zahteva, da pridobi soglasje imetnika pravice, če radiotelevizijski zavod signale kot nosilce programa po navodilih enega od njega neodvisnih ponudnikov digitalne satelitske televizije pošlje na satelit, nakar se ti signali s soglasjem radiotelevizijskega zavoda oddajajo kot del paketa televizijskih programov in so zato vezani na naročnike ponudnika satelitske televizije, ki lahko programe sočasno in

A – *Dopustnost*

37. Družba Agicoa najprej trdi, da se Direktiva 93/83 ne uporablja za spora o glavni stvari in da sta zato vprašanji za predhodno odločanje nedopustni, saj zahtevana razlaga ne bi koristila predložitvenemu sodišču pri

odločitvi o sporu, ki mu je predložen.[12] Trdi, da bi bilo, nasprotno, treba uporabiti določbe člena 3(1) Direktive 2001/29 v povezavi z določbami člena 11a(1)(ii) Bernske konvencije[13].

38. V podporo svojim trditvam navaja, najprej, da je delovna skupina za satelitsko radiodifuzno oddajanje[14] na svojem sestanku z dne 6. maja 2003[15] priporočila, naj se vzpostavi jasno razlikovanje med „operaterjem satelitskega paketa in radiotelevizijskim zavodom, ker je njegova dejavnost oblikovanje paketa storitev iz države članice“, kot naj bi v tem primeru veljalo za družbo Airfield. Iz tega brez drugih pojasnil sklepa, da je sklicevanje na pojem priobčitev javnosti po satelitu torej neupoštevno in da Sodišču zato ni treba odgovoriti na vprašanji, ki sta mu bili postavljeni.

39. Družba Agicoa poleg tega trdi, da spor o glavni stvari ne spada na stvarno področje uporabe Direktive 93/83, ker v njem ne gre za satelit v smislu člena 1 te direktive.[16]

40. Nazadnje meni, da se Direktiva 93/83 ne more uporabljati zato, ker v obravnavani zadevi ni čezmejne narave, določene z Direktivo 93/83, ali vsaj ker tega elementa družba Airfield nikoli ni podrobno navedla.

41. Kar zadeva prvi razlog, v skladu s katerim naj postavljeni vprašanji ne bi imeli zveze s predmetom posameznega spora o glavni stvari oziroma naj bi bili hipotetični, opozarjam, da lahko v okviru postopka za predhodno odločanje nacionalno sodišče glede na posebnosti zadeve najbolje presodi, ali je za izdajo njegove sodbe potrebno sprejetje predhodne odločbe in ali so vprašanja, ki jih predloži

12 – V zvezi s tem se družba Agicoa sklicuje na sodbi z dne 22. januarja 2002 v zadevi Canal Satélite Digital (C-390/99, Recueil, str. I-607, točka 19) in z dne 5. februarja 2004 v zadevi Schneider (C-380/01, Recueil, str. I-1389, točka 22), v katerih je v skladu z ustaljeno sodno prakso navedeno, da se „odločanje o vprašanju za predhodno odločanje, ki ga je postavilo nacionalno sodišče, lahko zavrne le, če je očitno, da zahtevana razlaga prava Skupnosti nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora v postopku v glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo potrebnih dejanskih in pravnih elementov, da bi lahko koristno odgovorilo na postavljena vprašanja“.

13 – „Avtorji književnih in umetniških del imajo izključno pravico dovoljevati: […] (ii) vsako žično ali brezžično priobčitev po radiu oddajanega dela, če naj ga priobči javnosti kakšna druga ustanova, ne pa tista, ki ga je izvirno oziroma prva oddajala.“

14 – V zapisniku prvega sestanka navedene skupine z dne 28. novembra 2002 je navedeno, da je bilo „[p]osvetovanje z zadevnimi gospodarskimi subjekti […] napovedano v poročilu o uporabi [Direktive 93/83]“. Ta zapisnik je na voljo na spletni strani Komisije: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/satellite-cable/working-group-satellite_fr.pdf.

15 – Zapisnik drugega sestanka, ki je na voljo na spletni strani Komisije: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/satellite-cable/working-group-satellite-05-03_fr.pdf.

16 – Pojem, ki je v navedenem členu opredeljen kot „vsak satelit, ki deluje na frekvencah, ki so po pravu o telekomunikacijah rezervirane za oddajanje signalov za javni sprejem ali ki so rezervirane za zaprto komunikacijo od točke do točke.“ V zvezi s tem glej točko 33 in naslednje sklepnih predlogov generalnega pravobranilca Tizzana v zadevi, v kateri je bila izrečena sodba Lagardère Active Broadcast (C-192/04, ZOdl., str. I-7199).

Sodišču, upoštevna.[17] Če se ta nanašajo na razlago prava Unije, je Sodišče načeloma dolžno odločati, ker se v skladu z ustaljeno sodno prakso za vprašanja, ki jih postavi nacionalno sodišče, domneva, da so upoštevna.[18]

42. V obravnavanem primeru ni mogoče brez dokazov, ki bi lahko to podprli, trditi, da za rešitev sporov v postopku v glavni stvari ni treba odgovoriti na vprašanji, za kateri je predložitveno sodišče menilo, da sta nujni in pravno upoštevni, da bi ugotovilo, kako izvajati veljavno pravo v Belgiji, zlasti zakon o avtorski pravici, glede na zahteve Direktive 93/83, pri čemer je treba opozoriti, da je bila ta v navedeni državi članici prenesena z navedenim zakonom, kot je poudarjeno v predložitvenih odločbah.

43. Tudi druga in tretja trditev, ki ju navaja družba Agicoa, nista podprti z dokazi. Kar zadeva tretjo trditev, iz sodne prakse izhaja, da problematika, povezana z neobstojem čezmejne narave[19], ne spada pod ugovor nedopustnosti, ampak je vsebinsko vprašanje.[20] Poleg tega se mi ne zdi, da bi bili v obravnavani zadevi vsi elementi spora o glavni stvari umeščeni znotraj ene države članice.[21] Predloga za sprejetje predhodne odločbe torej tudi na tej podlagi ni mogoče razglasiti za nedopustnega.

44. Poleg tega je na obravnavi predstavnik Komisije dejal, da obžaluje, da se hof van beroep te Brussel ni jasneje izrazilo glede dejanskega stanja, ki je privedlo do obeh sporov o glavni stvari. Navedel je, da se je Komisija z okoliščinami zadevnega primera popolnoma seznanila šele ob branju pripomb strank v postopku v glavni stvari in da torej želi

17 – Glej sodbo z dne 21. oktobra 2010 v zadevi Padawan (C-467/08, ZOdl., str. I-10055, točka 21 in naslednje ter navedena sodna praksa) ter točko 48 in naslednje sklepnih predlogov generalne pravobranilke Trstenjak v navedeni zadevi.

18 – Domneva, na katero je nedavno opozorilo Sodišče v sodbi z dne 12. oktobra 2010 v zadevi Rosenbladt (C-45/09, ZOdl., str. I-9391, točka 33).

19 – Naj pojasnim, da je to problematika, na katero je delovna skupina za satelitsko radiodifuzno oddajanje opozorila na svojem drugem sestanku leta 2003. Zgoraj navedeni izvleček, ki ga navaja družba Agicoa, se namreč glasi: „[v] zvezi s tem so službe Komisije opozorile, da se lahko samo dejavnosti s čezmejno razsežnostjo upoštevajo v okviru [Direktive 93/83] in da dejavnost retransmisije nacionalnih programov, ki jo izvaja operater satelitskega paketa za javno spremljanje v okviru nacionalnih meja, ne more spadati na področje uporabe navedene direktive, ki temelji na členih 43 in 49 Pogodbe ES o pravici do ustanavljanja in svobodi opravljanja storitev“.

20 – Sodba z dne 13. januarja 2000 v zadevi TK-Heimdienst (C-254/98, Recueil, str. I-151, točki 14 in 15).

21 – Glede na predložitveni odločbi je namreč ponudnik satelitskih paketov belgijska družba, ki sodeluje z nizozemsko družbo, programski signali se sprejemajo tako na Nizozemskem kot v Luksemburgu, programi, ki se oddajajo prek satelita, pa izvirajo iz več držav članic Unije in jih lahko spremlja javnost na različnih ozemljih, zlasti v Belgiji in Luksemburgu.

dopolniti svoja pisna stališča.[22] Dovoljeno se je torej vprašati, ali je bil vsak od predlogov za sprejetje predhodne odločbe oblikovan dovolj natančno, da Sodišče lahko odloči.

45. Glede na elemente, ki so bili že na začetku predloženi Sodišču, in glede na tiste, s katerimi se je Sodišče seznanilo šele pozneje v okviru pisnega in ustnega postopka, menim, da je predložitveno sodišče opredelilo dejanski okvir, v katerega spadata vprašanji, ki ju je postavilo, v skladu z zahtevami Sodišča.[23] Hof van beroep te Brussel dejanske podatke res opiše nekoliko zapleteno, vendar brez dvoumnosti, ki bi lahko zavedle bralca. Težava, ki jo navaja Komisija, po mojem mnenju izhaja iz predpostavke, ki jo je uporabila in v skladu s katero se lahko zadevna spora nanašata samo na eno obliko dejavnosti.

46. Zato menim, da je treba odgovoriti na zgoraj navedeni vprašanji za predhodno odločanje, kot sta bili postavljeni Sodišču, torej glede na določbe Direktive 93/83.

47. Pri predlogih, ki jih bom po nekaj splošnih ugotovitvah oblikoval v ta namen, bom upošteval razlikovanje, ki ga je predložitveno sodišče opravilo med, po eni strani, načinoma prenosa, pri katerih radiotelevizijski zavodi signale, nosilce svojih televizijskih programov, prenesejo do satelita s pomočjo družb Airfield in Canal Digitaal (prvo vprašanje za predhodno odločanje), in, po drugi strani, načinom, pri katerem svoje programe oddajajo brez pomoči tega ponudnika satelitskih paketov in z njim povezane družbe (drugo vprašanje za predhodno odločanje), v skladu z okoliščinami, opisanimi v obrazložitvi dejanskega stanja, ki je bilo povod za spora o glavni stvari.

B – *Uvodne ugotovitve*

48. Kot poudarja predložitveno sodišče, da bi obrazložilo svoj dvojni predlog za sprejetje predhodne odločbe, je zakonodajalec Unije s sprejetjem člena 1(2), od (a) do (c), Direktive 93/83 želel opredeliti pojem „priobčitev javnosti po satelitu“, ki je določen s to direktivo in je predmet tega predloga za

22 – Komisija je navedla, da ker ni gotova, ali so bila oddajanja družbe Airfield prva prenašanja, kot je menila v svojih pisanjih, ali nasprotno retransmisije, ne namerava spremeniti svojega prvotnega stališča, če bi predložitveno sodišče menilo, da gre v obravnavanem primeru za prva prenašanja, ampak dodati elemente, da bi odgovorila tudi v zvezi z drugo predpostavko.

23 – In sicer – v skladu z ustaljeno sodno prakso (glej zlasti sodbo z dne 6. marca 2007 v združenih zadevah Placanica in drugi (C-338/04, C-359/04 in C-360/04, ZOdl., str. I-1891, točka 34 in navedena sodna praksa)) – tako, da koristne odgovore za rešitev sporov o glavni stvari lahko poda ne samo Sodišče, ampak da so imele tudi vlade držav članic in druge zainteresirane stranke možnost, da predložijo stališča v skladu s členom 23 Statuta Sodišča.

sprejetje predhodne odločbe, da bi se na ravni Skupnosti uvedla pravna varnost.

49. Iz uvodne izjave 14 Direktive 93/83 namreč izhaja, da je cilj navedenega člena v zvezi s pravicami, ki naj se pridobijo, preseči pravno negotovost, ki ovira čezmejno satelitsko radiodifuzno oddajanje.[24] Poleg tega se je opredelitev tega pojma „na ravni Skupnosti“ zdela nujna, da bi se preprečila kumulativna uporaba več nacionalnih zakonodaj pri enem samem dejanju radiodifuznega oddajanja, ob upoštevanju velikega ozemeljskega vpliva, ki ga ima lahko satelitsko oddajanje.[25]

50. Zato člen 1(2) Direktive 93/83 vsebuje zelo natančno opredelitev „priobčitve javnosti po satelitu“ v smislu te direktive, v kateri je naveden tudi kraj dejanja priobčitve, pri čemer je kot edinstvena navezna okoliščina uporabljena država izvora oddajanja, in sicer ne da bi bilo navedeno sklicevanje na pravo držav članic. Ta avtonomni pojem, to je pojem prava Unije, je torej treba razlagati enotno. V skladu z ustaljeno sodno prakso[26] je treba tak pojem razlagati ne samo glede na vse izraze, uporabljene v zadevni določbi, ampak tudi v skladu z njenimi cilji[27], na katere je bilo opozorjeno zgoraj, ter glede na njen okvir, ki se med drugim nanaša na obstoj mednarodnih konvencij in povezanih aktov prava Unije s tega področja, kot je Direktiva 2001/29.[28]

51. Predložitveno sodišče se v okviru te zadeve v bistvu sprašuje, ali je treba v primerih oddajanja televizijskih programov, kot so opredeljeni z vprašanjema za predhodno odločanje in ki v večjem ali manjšem obsegu vključujejo ponudnika satelitskih paketov, šteti, da obstaja oziroma obstajata:

– enkratna priobčitev javnosti po satelitu, za katero je odgovoren samo radiotelevizijski zavod, ki je torej edini, ki mora

24 – Ta cilj je naveden tudi v uvodni izjavi 5 Direktive 93/83.

25 – Glej predlog Komisije za Direktivo 93/83 (COM(91) 276 konč., str. 33 in naslednje), poročilo Komisije o uporabi te direktive (COM(2002) 430 konč., zlasti str. od 6 do 8), sodbo z dne 3. februarja 2000 v zadevi Egeda (C-293/98, Recueil, str. I-629, točke 15, 20 in 21) in zgoraj navedeno sodbo z dne 14. julija 2005 Lagardère Active Broadcast (točka 42).

26 – Glej sodno prakso iz zgoraj navedene sodbe Padawan (točka 31 in naslednje) ter sklepne predloge generalne pravobranilke Trstenjak v navedeni zadevi (točka 61 in naslednje), katere ugotovitve je po mojem mnenju mogoče prenesti na ta primer.

27 – Glej med drugim zgoraj navedeno sodbo Lagardère Active Broadcast (točka 26 in naslednje).

28 – Glej zlasti Bernsko konvencijo in Pogodbo o avtorski pravici, ki jo je 20. decembra 1996 v Ženevi sprejela Svetovna organizacija za intelektualno lastnino (v nadaljevanju: pogodba WIPO o avtorski pravici). O povezavah med pojmom „priobčitev javnosti“, ki ga vsebujeta ti besedili, in istim pojmom v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29 glej točko 35 in naslednje sklepnih predlogov generalne pravobranilke Sharpston v zgoraj navedeni zadevi SGAE ter točko 127 in naslednje sklepnih predlogov generalne pravobranilke Kokott v še nerešeni zadevi Football Association Premier League in drugi (C-403/08).

pridobiti avtorske pravice v zvezi s tako oddajanimi programi,

– ali, nasprotno, dve ločeni priobčitvi javnosti po satelitu, pri čemer prva poteka od radiotelevizijskega zavoda do javnosti prvega prenašanja, druga pa od ponudnika satelitskih paketov do javnosti, ki jo sestavljajo njegovi naročniki,[29] kar pomeni, da se avtorske pravice upoštevajo pri obeh postopkih.

52. Naj takoj poudarim, da je treba tveganje nesporazumov v zvezi s pojmom sočasnega oddajanja izločiti. V nasprotju z odloženim oddajanjem se taka retransmisija, ki je opredeljena tudi kot „neposredno ponovno oddajanje“, kot je družba Sabam pojasnila na obravnavi, izvaja vzporedno, torej istočasno, in z enako vsebino kot prvotno oddajanje programov, imenovano „prvo prenašanje“ v smislu Direktive 89/552[30], ki je tesno povezana z Direktivo 93/83. Čeprav sta ti oddajanji sočasni in ne zaporedni, ju je treba razlikovati, kar zadeva avtorske pravice, do katerih lahko privedeta.[31]

53. Komisija je na obravnavi navedla, da je v svojih pisnih stališčih predvidela primer morebitnega prvega oddajanja programov, ki ga opravi neposredno družba Airfield, katere dejavnost, za katero se gradivo za oddajanje pridobiva od producentov, naj bi bila torej izenačena z dejavnostjo radiotelevizijskega zavoda in ki bi morala nedvomno pridobiti soglasje avtorjev za izvajanje priobčitve javnosti po satelitu v tem primeru. Vendar pa se mi glede na besedilo vprašanj za predhodno odločanje, predloženih Sodišču, zdi, da je predpostavka, ki jo je uporabilo predložitveno sodišče, povsem druga, in sicer, da gre izključno za neposredno retransmisijo s strani družbe Airfield, ki podvaja oddajanje, ki ga vzporedno izvaja radiotelevizijski zavod. V teh dveh vprašanjih je namreč pojasnjeno,

29 – Naj poudarim, da člen 3(2) Direktive 93/83 o „pridobivanju pravic radiodifuznega oddajanja“ določa, da lahko „[d]ržava članica […] predvidi, da se kolektivna avtorska pogodba med kolektivno organizacijo in RTV organizacijo v zvezi z določeno kategorijo del razširi na imetnike pravic iste kategorije, ki jih kolektivna organizacija ne zastopa, pod [pogojem da] javna priobčitev javnosti po satelitu simultano oddaja prizemno radiodifuzijo iste RTV organizacije […]“. V tem okviru velja navedeni sistem za radiotelevizijski zavod samo, če je bilo prvo prenašanje vzporedno s priobčitvijo javnosti po satelitu.

30 – Člen(1)(a) Direktive 89/552 v različici, ki se je uporabljala ob sprejetju Direktive 93/83, je določal, da imajo „[v] tej direktivi […] uporabljeni izrazi naslednji pomen: […] ‚razširjanje televizijskih programskih vsebin‘ pomeni prvo prenašanje televizijskih programov, namenjenih javnosti, po žici ali po zraku, vključno z oddajanjem po satelitu v nekodirani ali kodirani obliki. Vključuje posredovanje programskih vsebin med podjetji z namenom relejnega posredovanja javnosti. […]“. Nasprotno se mi zdi, da se Direktiva 93/83 uporablja samo za prva prenašanja, pri čemer je treba opozoriti, da ureja tudi kabelsko retransmisijo.

31 – Primerjati s členom 1(3) Direktive 93/83 o kabelskem oddajanju, ki določa, da „[z]a namene te direktive izraz ‚kabelska retransmisija‘ označuje sočasno, nespremenjeno in neskrajšano retransmisijo po kablu ali mikrovalovnem sistemu začetnega oddajanja iz druge države članice, po žici ali po zraku vključno s satelitskim oddajanjem, televizijskih in radijskih programov z namenom, da jih sprejme javnost“.

da naročniki družbe Airfield programe spremljajo „sočasno in nespremenjeno“, kar pomeni, da so ti dostopni istočasno kot programi, ki so dostopni prek sistema oddajanja, ki ni sistem družbe Airfield, in ki jih prenaša radiotelevizijski zavod, ki „oskrbuje“ to družbo.

54. V okviru sporov o glavni stvari ni sporno, da sta radiotelevizijski zavod in ponudnik satelitskih paketov na strukturni in gospodarski ravni ločena subjekta – kaj pa na pravni ravni, to je glede izkoriščanja del, zaščitenih z avtorskimi pravicami? Odgovor, ki ga je treba dati, je zelo pomemben, ker bodo v prvem zgornjem primeru avtorji zaradi svoje pravice, da dovolijo ali prepovedo izkoriščanje, prejeli eno samo nadomestilo, ki ga bodo izplačali radiotelevizijski zavodi, medtem ko bodo v drugem poleg tega prejeli še nadomestilo, ki ga bo plačal ponudnik satelitskih paketov.

55. Ugotavljam, da finska vlada meni, da določbe Direktive 93/83 ne omogočajo odgovora na vprašanji, postavljeni v predložitvenih odločbah, in da se je treba v skladu s sodbo Egeda[32] sklicevati na zakonodajo držav članic, da bi ugotovili, kateri subjekt izvaja „priobčitev javnosti po satelitu“ in mora torej pridobiti soglasje avtorjev televizijskih programov. S tem stališčem se ne strinjam, ker iz pripravljalnih del izhaja, da je bil cilj člena 1 Direktive 93/83 sočasno določiti, katero dejanje oddajanja programov pomeni priobčitev javnosti po satelitu in kdo je odgovoren za tako dejanje, zaradi česar mora ta oseba pridobiti pravice za izkoriščanje.[33]

C – *Soglasje, ki ga je treba pridobiti v okviru posredne retransmisije televizijskih programov, vključenih v satelitski paket*

56. Hof van beroep te Brussel s prvim vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu sprašuje, ali Direktiva 93/83 nasprotuje temu, da bi v okoliščinah, kot so te v sporih o glavni stvari, ponudnik satelitskih paketov moral pridobiti soglasje imetnikov pravic v zvezi s priobčitvijo zaščitenih del v okviru posredne retransmisije televizijskih programov, ki jo opravi radiotelevizijski zavod.

32 – Zgoraj navedena (točka 25 in naslednje). V zvezi s tem glej tudi zgoraj navedeno sodbo SGAE (točka 30).

33 – Glej prvotni predlog direktive (COM(91) 276 konč., str. 33, točka 3) in spremenjeni predlog direktive (COM(92) 526 konč., zlasti str. 7).

57. Posredna narava zadevnih postopkov[34] se nanaša na dejstvo, da radiotelevizijski zavod svojih programskih signalov bodisi prek fiksne povezave bodisi prek satelita s kodiranjem ne zagotavlja sam, ampak jih zagotavlja prek družbe Airfield, za katero predložitveno sodišče pojasnjuje, da je neodvisna od navedenega zavoda. Konkretno ta ponudnik satelitske televizije prek z njim povezane družbe, to je Canal Digitaal, kodira signale in zagotovi navzgornjo povezavo do satelita Astra.

58. Za odgovor na postavljeni vprašanji je treba opozoriti, da člen 2 Direktive 93/83 določa, da ima avtor dela, zaščitenega s pravicami, katerih imetnik je, izključno pravico, da dovoli priobčitev javnosti po satelitu navedenega dela. Upoštevne določbe Direktive 93/83 v obravnavanem primeru so določbe člena 1(2)(a) in (c), v katerem je opredeljen pojem „priobčitev javnosti po satelitu“ v smislu te direktive.

59. V besedilu teh določb je poudarjeno, da je treba upoštevati več meril, da bi bil lahko zadevni postopek opredeljen kot „priobčitev javnosti po satelitu“, ki sproži potrebo po soglasju imetnika pravic v zvezi z oddajanim delom.

60. Stranke v postopku v glavni stvari se strinjajo glede vrste elementov, ki bi jih Sodišče moralo preučiti, vendar pa se razhajajo glede odgovora, ki bi ga bilo treba dati na vprašanji za predhodno odločanje. Po eni strani družbi Airfield in Canal Digitaal menita, da Direktiva 93/83 nasprotuje temu, da mora ponudnik satelitskih paketov pridobiti posebno soglasje avtorjev programov, ker naj bi njegovo posredovanje pomenilo samo tehnične storitve. Po drugi strani družbi Agicoa in Sabam trdita nasprotno, in sicer, da „priobčitev javnosti po satelitu“ izvajajo ne samo radiotelevizijski zavodi, ampak tudi navedeni ponudnik satelitskih paketov.

61. Naj takoj navedem, da pojem „signali kot nosilci programa“ v smislu člena 1(2) Direktive 93/83 ne pomeni težave. Ni namreč nobenega dvoma, da se lahko signali, na katere se nanašata spora o glavni stvari, opredelijo kot taki.

62. Družbi Agicoa in Sabam trdita, da so navedeni signali namenjeni ponudniku satelitskih paketov, in ne javnosti kot taki, medtem

34 – To sta „primera 1 in 3“, ki ju navaja predložitveno sodišče, v nasprotju s „primerom 2“, katerega vsebina je bila navedena zgoraj v okviru dejanskega stanja.

ko po mnenju družb Airfield in Canal Digitaal navedeni ponudnik ni tisti, ki naj bi oddajal za javnost, zlasti ne v fazi navzgornje povezave.

63. Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da se pojem „javnost“ v smislu člena 1(2) Direktive 93/83 nanaša na širšo javnost v nasprotju s strokovnjaki.[35] Iz opredelitve „priobčitev javnosti po satelitu“ je torej treba izključiti del dejanj retransmisije, pri katerem signale zajema strokovnjak, kot je družba Airfield. Primer, ki ga ima v mislih predložitveno sodišče, je primer postopka, ki se začne s tem, da radiotelevizijski zavod zagotovi programske signale in konča s tem, da lahko naročniki ponudnika satelitske televizije končno gledajo zadevne programe v celoti, brez zakasnitve in izkrivljanja. Po mojem mnenju je za vprašanje za predhodno odločanje upoštevna samo navedena javnost, čeprav samo potencialna[36].

64. V obravnavanem primeru javnost, na katero se nanaša dejavnost družbe Airfield, sestavljajo osebe, ki so pri njej sklenile naročnino. Radiotelevizijski zavod je lahko ciljal na popolnoma drugačno javnost, pri čemer nobeden od zavodov, katerih programi so vključeni v pakete družbe Airfield, distribucije svojih signalov ne pridržuje izključno zanjo. Ta pristop, ki se nanaša na obstoj „nove javnosti“, je Sodišče uporabilo v zgoraj navedeni sodbi SGAE v zvezi s pojmom „priobčitev javnosti po satelitu“, kot je določen v členu 3(1) Direktive 2001/29,[37] s katerim naj bi se v bistvenem delu nadomestil člen 2 Direktive 93/83.[38] V obravnavanem primeru se lahko meni, da je treba ločiti priobčitev javnosti, ki jo prvotno izvede radiotelevizijski zavod in jo lahko brezplačno ujame vsakdo, ki ima ustrezno sredstvo dostopa, in priobčitev javnosti, ki jo izvede ponudnik satelitskih paketov in je dostopna samo naročnikom z dekodirno kartico. Ker je javnost teh dveh subjektov, ki sta glede na predložitveni odločbi

35 – Glede pojma „javnost“ v smislu Direktive 93/83 glej zgoraj navedeno sodbo Lagardère Active Broadcast (točka 31 in naslednje), v kateri je navedena sodba z dne 2. junija 2005 v zadevi Mediakabel (C-89/04, ZOdl., str. I-4891, točka 30), ki se nanaša na razlago tega pojma v smislu Direktive 89/552. Sodišče se je sklicevalo na ti sodbi za razlago istega pojma v smislu Direktive 2001/29 v zgoraj navedeni sodbi SGAE (točka 37 in naslednje).

36 – Ni pomembno, ali se programi, ki se oddajajo, dejansko spremljajo ali ne, tako kot je pri knjigi že samo dajanje dela na razpolago javnosti dovolj, da se upraviči pobiranje tantiem v primeru prodaje.

37 – Sodišče se v zgoraj navedeni sodbi SGAE (točka 40 in naslednje) opre na določbe Bernske konvencije in poudarja, da se „prenos [del po televizijskih sprejemnikih, nameščenih v hotelskih sobah] opravi javnosti, ki je drugačna od tiste, na katero se nanaša dejanje prvotne priobčitve dela, to je novi javnosti“. Kadar se zadevno zajemanje prenosov opravlja za širši krog s samostojnim dejanjem, s katerim je oddajano delo priobčeno novi javnosti, je za tako javno sprejemanje potrebno dovoljenje avtorja, ki ima za to izključno pravico. Glej tudi sklep z dne 18. marca 2010 v zadevi Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon (C-136/09, točka 38 in naslednje) ter zgoraj navedene sklepne predloge generalne pravobranilke Kokott v zadevi Football Association Premier League in drugi (točka 118 in naslednje).

38 – Glej v tem smislu Hugenholtz, B., „Nouvelle lecture de la Directive Satellite-Câble: passé, présent, avenir“, *Convergence, droit d'auteur et télévision transfrontière*, IRIS Plus 2009-8, Evropski avdiovizualni observatorij, Strasbourg, str. 10, ki navaja, da člen 3 Direktive 2001/29 določa tako splošno formulirano pravico priobčitve javnosti, da verjetno obsega satelitsko radiodifuzno oddajanje. Ugotavljam tudi, da je v uvodni izjavi 23 navedene direktive določeno, da je to pravico treba razumeti v širokem pomenu in da zajema vsakršno oddajanje ali retransmisijo javnosti, ki ni prisotna na kraju izvora priobčitve, zlasti radiodifuzno oddajanje.

neodvisna, različna, so različni tudi njuni gospodarski interesi.[39]

65. Družba Airfield je na obravnavi priznala, da bi bilo posebno soglasje avtorjev in s tem še eno nadomestilo zanje potrebno, če bi bila retransmisija, ki jo izvede, časovno odložena v primerjavi z retransmisijo, ki jo izvajajo radiotelevizijski zavodi, kar v obravnavanem primeru ni preverjeno. Vendar pa tako kot družba Sabam in Komisija menim, da ni pomembno, ali je oddajanje ponudnika satelitskih paketov odloženo ali – kot v sporih v postopku v glavni stvari – sočasno. Bistveno merilo za ločeni dejanji izkoriščanja je, da je imela družba Airfield pri svojem ravnanju poseben cilj, to je javnost, na katero je posebej merila z združevanjem programov, kar ponudniku satelitskih paketov daje dodano ekonomsko vrednost.

66. Družba Airfield svojo javnost opredeli z oblikovanjem paketov televizijskih programov, ki so po opredelitvi drug avdiovizualni proizvod kot posamezni programi, ki jih sestavljajo. Kot je Komisija navedla na obravnavi, bi lahko šlo bodisi za prvo prenašanje s strani družbe Airfield bodisi za ponovno oddajanje, vendar mora imeti ponudnik satelitskih paketov v obeh primerih soglasje imetnikov avtorskih pravic. Edina dopustna izjema bi bila po mojem mnenju tista, ki bi se nanašala na primer, v katerem bi lahko radiotelevizijski zavod na podlagi pogodbenega dogovora, sklenjenega z avtorji in skladnega z nacionalno zakonodajo,[40] svoje soglasje odstopil ponudniku satelitskih paketov, ki izvaja sočasno retransmisijo. Vendar se ta možnost v obravnavani zadevi zdi izključena glede na navedbe družbe Sabam na obravnavi, saj je ta pojasnila, da splošne pogodbe o soglasju in nadomestilu, ki jih je sklenila z zadevnimi radiotelevizijskimi zavodi, zahtevajo, da ti sami zagotavljajo oddajanje zaščitenih del, in da izrecno izključujejo možnost, da bi ti zavodi za distribuiranje ali ponovno oddajanje programov, za katere so od imetnikov avtorskih pravic pridobili soglasje, uporabili tretjo osebo.

39 – Glede upoštevanja neodvisnih dejanj izkoriščanja, ki jih opravi gospodarski subjekt, in gospodarske koristi, ki jo ima od tega, glej točke 56, 57 in 64 sklepnih predlogov generalne pravobranilke Sharpston v zadevi, v kateri je bila izrečena zgoraj navedena sodba SGAE, ki se sklicuje na stališče, ki ga je v zvezi s tem sprejel generalni pravobranilec La Pergola v zadevi, v kateri je bila izrečena zgoraj navedena sodba Egeda. Sodišče je pridobitno naravo priobčitve ugotovilo v zgoraj navedeni sodbi SGAE (točka 44).

40 – Glej uvodno izjavo 15 Direktive 93/83.

67. Potem ko sta družbi Airfield in Canal Digitaal poudarili, da v Direktivi 93/83 ni jasno opredeljen pojem „dejanje pod nadzorom in odgovornostjo RTV organizacije, s katerimi pošlje signale," v smislu člena 1(2)(a) navedene direktive, sta izrazili mnenje, da delujeta samo kot podizvajalki, ker radiotelevizijskim zavodom zagotavljata zgolj tehnično pomoč, saj sami ne odločata niti o vsebini oddajanih programov niti o času njihovega oddajanja.[41]

68. Komisija je na obravnavi menila, da ponudnik satelitskih paketov vseeno deluje kot radiotelevizijski zavod, ker daje vsaj navodila in izvaja združevanje televizijskih programov. Tudi družbi Agicoa in Sabam zavračata analizo družb Airfield in Canal Digitaal, ker imata zadnjenavedeni vlogo „pospeševalcev" glede na radiotelevizijske zavode, s katerimi so bile sklenjene pogodbe.

69. V obravnavanem primeru ugotavljam, da se predložitveno sodišče glede na svoje prvo vprašanje za predhodno odločanje strinja, da „radiotelevizijski zavod signale kot nosilce programa […] pošlje enemu od ponudnikov digitalne satelitske televizije". Iz tega izhaja, da je dejansko navedeni zavod ta, ki je na začetku postopka priobčitve. Treba je še ugotoviti, ali je ta zavod – in ne družba Airfield – tisti, ki opravi „dejanje […], s katerim pošlje signale", upoštevno za priobčitev javnosti po satelitu v smislu Direktive 93/83, ali pa kot producent gradiva za oddajanje samo priskrbi avdiovizualno vsebino, katere oddajanje prek satelita se pravno in tehnično izvede pod nadzorom družb Airfield in Canal Digitaal.

70. Odgovor je po mojem mnenju v pogodbah o prenosu, ki jih družba Airfield sklene z radiotelevizijskimi zavodi. Iz odstavka 7.2 pogodbe vrste „carriage agreement", ki je uvrščena v spis, je namreč razvidno, da ima družba Airfield diskrecijsko pravico, da izbere televizijske programe, ki jih namerava vključiti v svojo ponudbo na celotnem ozemlju ali delu ozemlja, pri čemer mora za to ugodnost plačati nadomestilo. Vsebino tega, kar se pošlje v navzgornjo povezavo, torej opredeli ta ponudnik satelitskih paketov. Zato mora kot odgovorni za priobčitev javnosti dobiti soglasje imetnikov pravic.

71. Opozarjam, da je polni učinek člena 1(2)(a) Direktive 93/83 opredeliti upoštevno dejanje izkoriščanja z vidika avtorskih pravic v okviru satelitskega radiodifuznega oddajanja. Rešitev, ki jo je sprejel zakonodajalec Skupnosti, je smiselna samo, če se priobčitev javnosti po satelitu razume kot edinstvena in

41 – Merila v zvezi z nedvoumno odločitvijo glede vsebine in oddajanja so dejansko pomembna glede na pripravljalna dela za Direktivo 93/83 (glej COM(91) 276 konč., str. 33 in naslednje, ter COM(92) 526 konč., str. 7).

zaprta vzročna veriga, ki vključuje dejanje pošiljanja signalov, ki mu sledi navzgornja povezava do satelita, nato pa navzdolnja povezava, vse pod odgovornostjo in nadzorom radiotelevizijskega zavoda, ki je izvedel prvo prenašanje.

72. Komisija je v svojih pisnih stališčih poudarila, da ob upoštevanju cilja pravne varnosti, ki mu sledi Direktiva 93/83, uporaba določb te direktive ne sme postati odvisna od tehničnih naključij, povezanih s satelitom. Iz sodne prakse Sodišča izhaja, da mora biti sistem oddajanja zaprt v tem smislu, da javnost ne more imeti dostopa do programskih signalov, dokler so ti v komunikacijski verigi.[42] Menim, da to velja v tem primeru, saj tretja oseba ne more prestreči signala, ker je ta kodiran.

73. Družbi Airfield in Canal Digitaal trdita, da zanju ni mogoče šteti, da bi lahko povzročili prekinitev signala[43] v skladu z določbami uvodne izjave 14 Direktive 93/83[44], ker so njuni posegi omejeni na „običajne tehnične postopke“. Zadevni stranki sta na obravnavi trdili, da sestava satelitskih paketov ne povzroča prekinitve, ker se programi retransmitirajo taki, kot jih sprejmeta od radiotelevizijskega zavoda, ne da bi se spremenila njihova vsebina in čas oddajanja, ter da tehnični postopki, ki jih izvajata, torej niso dejanja, na podlagi katerih bi nastala pravica do pobiranja tantiem.

74. Glede na besedilo vprašanja za predhodno odločanje in elemente v spisu se strinjam z nasprotno analizo družb Agicoa in Sabam, v skladu s katero je za navedene posege[45] potrebna tehnična prilagoditev signalov, ki jih

42 – V točki 39 zgoraj navedene sodbe Lagardère Active Broadcast je navedeno, da „se [Direktiva 93/83] nanaša na zaprt sistem komunikacije, v katerem je satelit osrednji, bistveni in nenadomestljivi element, tako da je ob njegovem nedelovanju prenos signalov tehnično nemogoč in takrat javnost ne sprejema nobene oddaje“. V obravnavanem primeru ni sporno, da je satelit ključni element zadevnega sistema.

43 – Prekinitev komunikacijske verige po prenosu signalov prek satelita je bila navedena v zadevi, v kateri je bila izrečena zgoraj navedena sodba Lagardère Active Broadcast (glej točko 48 in naslednje sklepnih predlogov generalnega pravobranilca Tizzana v navedeni zadevi). Prekinitev bi lahko izhajala tudi iz uvedbe drugačnih reklamnih oglasov od tistih, ki so jih vsebovali prvotni programi.

44 – V spremenjenem predlogu, na podlagi katerega je bila sprejeta Direktiva 93/83 (COM(92) 526 konč., str. 7), je pojasnjeno, da prekinitve ni, dokler je uporabljeni tehnični postopek običajen in dokler komunikacija ostane pod nadzorom radiotelevizijskega zavoda. O neprekinjenosti verige glej tudi prvotni predlog za direktivo (COM(91) 276 konč., točka 4).

45 – In sicer zlasti postopke stisnjenja, multipleksiranja, kodiranja in izbire signalov, ki naj bi sestavljali pakete, ki jih oddaja družba Airfield, kar presega zgolj „tehnično sredstvo za zagotovitev ali izboljšanje sprejemanja prvotnega oddajanja“ in pomeni „tehnični poseg […], ki stranki omogoči sprejem signala […] in tako dostop do zaščitenega dela“, kot je Sodišče lahko poudarilo v zgoraj navedeni sodbi SGAE (točka 42) in v zgoraj navedenem sklepu Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon (točka 40 in naslednje).

oddajajo radiotelevizijski zavodi, zaradi česar je komunikacijska veriga prekinjena. Treba je poudariti, da družba Airfield s tehnično pomočjo družbe Canal Digitaal spremeni naravo signalov, ki jih oddajajo radiotelevizijski zavodi, in uporabi svojo frekvenco za oddajanje televizijskih programov, zaradi česar je mogoče meniti, da ta ponudnik satelitskih paketov ravna neodvisno od navedenih zavodov. Menim, da ta dejanja presegajo „običajne tehnične postopke“[46], da je komunikacijska veriga, ki so jo sprva odprli radiotelevizijski zavodi, prekinjena ter da je družba Airfield torej ustvarila in opredelila novo verigo. Ta postopek ji omogoči, da retransmisijo prek satelita zadevnih programov usmeri na drugačno javnost od javnosti radiotelevizijskega zavoda, ki je izvedel prvo prenašanje, čeprav je oddajanje teh programov sočasno in njihova vsebina popolnoma enaka.

75. Ob branju predložitvenih odločb se zdi, da nacionalno sodišče izhaja iz predpostavke, da se programski signali oddajajo v kodirani obliki in da jih v taki obliki sprejemajo naročniki ponudnika satelitskih paketov, ki jim izroči dekodirno kartico, s katero lahko odklenejo te signale. Obravnavani primer torej spada pod določbe člena 1(2)(c) Direktive 93/83.

76. Družba Airfield navaja, da so ji radiotelevizijski zavodi dali svoje soglasje, da take kartice prodaja svojim strankam. Vendar družbi Agicoa in Sabam opozarjata, da zadevni stranki nista predložili dokaza o tem domnevnem soglasju. Nacionalno sodišče bo moralo presoditi, ali so bili predloženi zadostni dokazi.

77. V zvezi s tem zadnjim merilom je družba Airfield na obravnavi trdila, da radiotelevizijski zavodi zaprosijo za njeno tehnično pomoč za kodiranje programov prav zato, da bi se lahko ti sprejemali samo na izbranem ozemlju, to je v belgijski Flandriji, in ne bi bili dostopni vsem.[47] To po mojem mnenju dokazuje, da posredovanje ponudnika satelitskih paketov pomembno vpliva na usmeritev „priobčitve javnosti po satelitu“ v smislu Direktive 93/83. Po mojem mnenju ni mogoče predpostavljati, da soglasje, ki ga imetniki pravic dajo zavodu za dejanje izkoriščanja, ki vključuje prva prenašanja po satelitu, zajema retransmisijo istih

46 – Pojem, ki ga je treba po analogiji primerjati s skupno izjavo o členu 8 pogodbe WIPO o avtorski pravici, ki določa, da „[s]amo zagotavljanje fizičnih zmogljivosti, ki so namenjene omogočanju ali izvajanju priobčitve, ne pomeni priobčenja javnosti v smislu te pogodbe ali Bernske konvencije“.

47 – Komisija je v svojem poročilu o uporabi Direktive 93/83, pripravljenem leta 2002 (COM(2002) 430 konč., točka 3.1.1), poudarila, da uporaba kodiranja, povezana z omejenim dajanjem na razpolago potrebnih sredstev za dekodiranje, vodi do dodelitve ozemeljskih ekskluzivnosti in s tem razdrobitve notranjega trga, kar je v nasprotju s cilji Direktive.

programov, ki jo opravi neodvisen operater za svoje stranke, ki sestavljajo drugačno javnost.

78. Glede na vse te elemente menim, da je treba na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti nikalno, to je odločiti, da je treba Direktivo 93/83 razlagati tako, da ni nezdružljivo s pravom Unije, če se v pravu države članice v okoliščinah, kot so te v sporih o glavni stvari, od ponudnika satelitskih paketov zahteva, da pridobi posebno soglasje za uporabo programskih signalov, zaščitenih z avtorskimi pravicami, kadar te signale posredno retransmitira radiotelevizijski zavod, kar pomeni okrepljeno sodelovanje navedenega ponudnika.

D – *Soglasje, ki ga je treba pridobiti v okviru neposredne retransmisije televizijskih programov, vključenih v satelitski paket*

79. Hof van beroep te Brussel z drugim vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu sprašuje, ali Direktiva 93/83 nasprotuje temu, da bi v okoliščinah obravnavanega primera ponudnik satelitskih paketov moral pridobiti soglasje imetnikov pravic v zvezi s priobčitvijo zaščitenih del v okviru neposredne retransmisije televizijskih programov, ki jo opravi radiotelevizijski zavod.

80. Elementi, po katerih se to vprašanje za predhodno odločanje razlikuje od prvega, se ne nanašajo na pravila prava Unije, katerih razlaga se zahteva, ker gre še vedno za upoštevne določbe navedene direktive, ampak se nanašajo na dejanske podatke sporov o glavni stvari, ki so predmet predloga za sprejetje predhodne odločbe. Predložitveno sodišče namreč v primeru, ki ga navaja v okviru „primera 2“, omenja drugačno porazdelitev vlog, pri kateri je radiotelevizijski zavod dejavnejši pri oddajanju televizijskih programov, ki jih ponuja ponudnik satelitskih paketov, natančneje v prvotni fazi tega postopka, to je navzgornji povezavi.[48]

81. V tem primeru je mogoče retransmisijo opredeliti kot „neposredno“, ker radiotelevizijski zavod sam ali s pomočjo tretjih zagotavlja kodiranje programskih signalov in njihovo pošiljanje do satelita brez posredovanja družb Airfield in Canal Digitaal. Glede na terminologijo, uporabljeno v drugem vprašanju

48 – Ugotavljam, da sta po drugi strani vprašanji za predhodno odločanje oblikovani v vseh točkah enako, kar zadeva podatke v zvezi z navzdolnjo povezavo.

za predhodno odločanje, dasta ponudnik satelitskih paketov in z njim povezano podjetje navedenemu zavodu samo „navodila“.

82. Pogoji uporabe določb člena 1(2)(a) in (c) Direktive 93/83, ki so bili analizirani v zvezi s prvim vprašanjem za predhodno odločanje, so upoštevni tudi v zvezi s tem. Čeprav splošne ugotovitve, ki so bile predhodno razvite v zvezi z navedenimi pogoji, veljajo tudi tu, morajo biti te po drugi strani predmet konkretne preučitve, ki je ustrezna za ta primer glede na razlike, ugotovljene v primerjavi z drugima primeroma, ki ju je navedlo predložitveno sodišče.

83. Stališča strank v postopku v glavni stvari so si enako nasprotna kot v okviru odgovora na prvo vprašanje za predhodno odločanje. Ob upoštevanju dejstva, da je vpletenost ponudnika satelitskih paketov v zadevni postopek po predpostavki bolj omejena v tem primeru kot v primeru, na katerega se je nanašalo predhodno vprašanje, se mi zdi, da bi moralo Sodišče, če bi bilo na to odgovorjeno pritrdilno, *a fortiori* meniti, da od navedenega ponudnika ni mogoče zahtevati, da pridobi soglasje na podlagi retransmisije, ki jo dejavneje zagotavlja radiotelevizijski zavod. Že zdaj naj pojasnim, da Sodišču predlagam, naj upoštevne določbe Direktive 93/83 razloži tako, da v obeh primerih dobi nasproten odgovor.

84. Glede na navedeno v zvezi s prvim vprašanjem je mogoče ugotoviti, da signali, nosilci televizijskih programov, ki jih oddaja radiotelevizijski zavod, tokrat neposredno, v fazi navzgornje povezave kot taki niso namenjeni, da bi jih sprejemala javnost, medtem ko so temu namenjeni v fazi navzdolnje povezave. Kljub temu ti signali na koncu komunikacijske verige, ki jo je treba upoštevati v celoti, dosežejo posebno in torej z ekonomskega vidika novo javnost, ki jo sestavljajo stranke družbe Airfield.

85. Po mojem mnenju ponudnik satelitskih paketov v tem primeru poseže v ta proces že na prvi stopnji oddajanja, čeprav bolj bežno, kot v primerih iz prvega vprašanja za predhodno odločanje. Glede na predložitveni odločbi namreč da svoja „navodila“ zadevnim radiotelevizijskim zavodom, da bi ti pri postopkih kodiranja, ki jih izvedejo sami, uporabljali enake kode, kot so njegove, in bi

nato stranke družbe Airfield lahko dekodirale signale s kartico, ki jim jo je ta priskrbela, in spremljale programe navedenih zavodov.

86. V tem primeru ni sporno, da se programski signali v komunikacijsko verigo pošljejo pod nadzorom in odgovornostjo radiotelevizijskega zavoda, kajti navedeni zavod te signale do satelita pošlje s svojimi sredstvi, in to je najbolj opazna razlika od predhodno navedenega primera. Za to dejanje je torej odgovoren radiotelevizijski zavod, in ne ponudnik, pri čemer je treba opozoriti, da predložitveno sodišče pojasni, da sta subjekta neodvisna drug od drugega.

87. Vendar pa radiotelevizijski zavodi zaradi posredovanja družbe Airfield izgubijo nadzor nad postopki. Dejansko jim družba Airfield zagotovi več kot samo tehnično podporo, ker po eni strani opredeli ključe za kodiranje in po drugi strani sestavo programskih paketov pod zavezujočimi pogoji, določenimi s „heads of agreement“, ki jih sklene s posameznim radiotelevizijskim zavodom, ki se je odločil za tako imenovano neposredno retransmisijo. Zlasti odstavek 3.1 navedenih pogodb določa, da ima družba Airfield diskrecijsko pravico, da televizijske programe vključi ali ne v svojo ponudbo, s plačilom nadomestila za tako odobreno ugodnost. Zdi se mi, da v teh okoliščinah zadevni zavodi nimajo popolnega nadzora nad postopki v zvezi z navzgornjo povezavo in torej celotne odgovornosti zanje, ampak da si te pravice najmanj delijo s ponudnikom satelitskih paketov ali pa jih ima celo samo ta ponudnik.

88. Po mnenju družbe Airfield je njeno omejeno posredovanje v komunikacijski verigi običajen tehnični postopek in ni vzrok za prekinitev te verige. Vendar pa po mojem mnenju „navodila“, ki jih daje, niso zanemarljiva, ker so pogosta[49] in predvsem ker prav ta navodila, po eni strani, zagotavljajo javnosti navedenega ponudnika, to je osebam, ki so pri njem sklenile naročnino, da lahko dejansko sprejemajo oddajane programe in jih dekodirajo[50], ter, po drugi strani, omogočajo, da se ti programi združijo v pakete, ki so sestavljeni v skladu z izbiro ponudnika.

49 – Predstavnik družbe Airfield je na obravnavi pojasnil, da se kode zamenjajo vsak mesec, kar pomeni, da operater radiotelevizijskim zavodom redno daje nova navodila glede metode kodiranja, ki jo morajo uporabiti.

50 – Agicoa je upravičeno navedla, da bi se družba Airfield, ki sama obvladuje signale, lahko odločila prekiniti njihov prenos eni od svojih strank brez vsakršnega posredovanja radiotelevizijskih zavodov, če zadevna stranka ne bi plačevala naročnine.

89. Soglasje za priobčitev javnosti, ki ga je radiotelevizijskemu zavodu dal avtor televizijskega programa, ni nujno enako soglasju, da se ta program prek združitve, ki jo izbere družba Airfield, poveže z drugimi programi, katerih narava ali predmet bi se lahko izkazala za nezdružljiva z javnostjo, na katero je avtor navedenega zaščitenega dela nameraval ciljati.[51] Dejstvo, da mora tudi ponudnik satelitskih paketov pridobiti soglasje avtorja, bi temu omogočalo, da ohrani svoje finančne interese in moralne pravice v zvezi s programom, ki se oddaja v skupini.

90. Sredstvo za dekodiranje, ki je potrebno za spremljanje zadevnih prenosov, ponudnik satelitskih paketov izroči svojim naročnikom, vendar se zdi, da s soglasjem radiotelevizijskega zavoda. Ker se to dejstvo izpodbija, bo moralo predložitveno sodišče presoditi, ali je predložen dokaz.

91. Zadnji element ne postavlja pod vprašaj moje analize, v skladu s katero ponudnik satelitskih paketov dejansko opravi dejanje izkoriščanja del, zaščitenih z avtorskimi in s sorodnimi pravicami, ki je ločeno od dejanja izkoriščanja radiotelevizijskega zavoda ter pomeni „priobčitev javnosti po satelitu“ v smislu Direktive 93/83.[52]

92. Menim torej, da je treba na drugo vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti nikalno, enako kot na prvo vprašanje za predhodno odločanje, čeprav programske signale v tem primeru neposredno retransmitira radiotelevizijski zavod z zmernejšim posredovanjem ponudnika satelitskih paketov v okoliščinah tega primera.

51 – Prav tako bi avtor literarnega dela lahko nasprotoval temu, da se njegova knjiga prodaja v neločljivem sklopu, ki je nov proizvod in bi lahko vključeval dela, ki bi lahko okrnila podobo avtorja.

52 – V tem smislu ugotavljam, da je večina udeležencev delovnega sestanka delovne skupine za satelitsko radiodifuzno oddajanje leta 2003 glede brezplačnih nekodiranih tujih programov, ki se oddajajo prek satelita iz druge države članice, toda katerih sprejem je mogoč v vseh državah članicah, menila, da je pogodbeni dogovor med ponudnikom satelitskih paketov in radiotelevizijskim zavodom, da bi bil tak program sestavni del paketa (zaradi boljše vidljivosti v paketu na podlagi mesta v elektronskem vodniku po programih), dogovor, enakovreden soglasju, ki ga da radiotelevizijski zavod, kar vključuje nadomestilo za imetnike pravic (zapisnik je na voljo na zgoraj navedeni spletni strani Komisije). Menim, da če se istovrstni dogovor nanaša na čezmejno oddajanje plačljivih programov, bi moral ponudnik satelitskih paketov, ki ima od tega še bolj zanesljivo finančno korist, *a fortiori* poravnati obveznosti s področja avtorskih in sorodnih pravic.

VI – Predlog

93. Glede na navedene ugotovitve Sodišču predlagam, naj na vprašanji za predhodno odločanje, ki ju je postavilo hof van beroep te Brussel, odgovori:

Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo ne nasprotuje temu, da mora ponudnik satelitskih televizijskih programov v okoliščinah, kot so te v postopku v glavni stvari, pridobiti soglasje imetnikov avtorskih ali sorodnih pravic za postopke, v katerih mu radiotelevizijski zavod zagotovi signale, nosilce njegovih programov.